

25. september 2023

Fra grøn succeshistorie til solcellekaos i Faxe Kommune

Et stort antal solcelleprojekter i Faxe Kommune har ført til stigende utilfredshed blandt kommunens borgere. Det er der ikke noget at sige til, da de nuværende kompensationsordninger er langt fra dækkende. Notatet beskriver, hvordan kompensationen ville ændre sig til at være langt mere fair over for dem, der har genererne, hvis den i stedet var baseret på Kraka Advisories udbuds- og incitamentsmodel. Fx vil en nabo til det største anlæg nord for Haslev få 30.000 kr. i kompensation om året, kommunen vil få 14 mio. kr. yderligere om året hvis alle 599 hektar i kommunens pipeline realiseres, og kommunen vil få 599 hektar vild natur.

Solcelleparker skyder frem i Faxe Kommune, ...

Faxe Kommune er i fuld gang med den grønne omstilling. Der er allerede installeret solceller på 345 hektar af kommunens areal, og der er flere projekter i pipeline. Hvis alle projekterne realiseres, opføres der yderligere 599 hektar solceller,¹ hvilket svarer til en kapacitet på ca. 436 MW, hvis man tager udgangspunkt i standardsolceller i Energistyrelsens teknologikatalog. Derudover skal Plan- og Kulturudvalget d. 27./9. i år tage stilling til, hvorvidt planlægningen af yderligere fire solcelleanlægninger på samlet ca. 430 hektar skal igangsættes.²

... de trækker allerede et stort læs,...

Den store udbygning af vedvarende energi (VE) betyder, at Faxe Kommune allerede nu er blandt de fem kommuner i landet, der producerer mest solenergi. Derudover er det den kommune på Sjælland, der har flest solcelleparker.³ Hvis de 599 hektar realiseres, vil hele 7 pct. af arealet i kommunen være fyldt med solceller.

... men flere borgere vil nu sætte en kæp i hjulet

Faxe Kommune er dog ikke udelukkende en succeshistorie. Den store mængde solcelleanlæg har ført til stigende utilfredshed blandt kommunens borgere. Og nu har et lokalt byrådsmedlem foreslået, at alle nuværende projekter sættes i bero i tre år. Samtidig kører der en lokal underskriftindsamling imod flere solceller, hvor knap 500 borgere indtil videre har skrevet under.

Naboer til solcelleparker kompenseres ikke tilstrækkeligt

Den store modstand er hverken overraskende eller uretfærdig, da de nuværende kompensationsordninger mildest talt er for dårlige. Gennem VE-bonusordningen kan naboerne få en kompensation svarende til en del af anlæggets kapacitet. Udbetalingen er dog i gennemsnit kun omkring 2.500 kr. om året. Derudover kan naboerne gennem værditabsordningen søge om en engangskompensation for værditabet af deres ejendom.⁴ I Kraka Advisory har vi dog vist, at 75 pct. af de naboer, der søger om krav til erstatning, underkompenseres.⁵ Udover naboerne får kommunen en kompensation via den såkaldte Grøn Pulje, hvilket svarer til 40.000 kr. pr. MW solceller.⁶ Kompensationen i Grøn Pulje er en engangsbetaling, og kan kun bruges til grønne tiltag i kommunen, eller projekter der er ansøgt af nære naboer til VE-anlægget. Midlerne bortfalder desuden til staten, hvis de ikke er brugt efter tre år.

Lokalbefolkningen skal have større del af gevinsterne ved VE på land

Manglende lokalopbakning er et stort problem i den grønne omstilling. Opstillervirksomhederne har adskillige projekter i pipeline, men alligevel er der de seneste år blevet opstillet bekymrende lidt VE på land. Løsningen på problemet er i vores øjne dog relativt lige til. I Kraka Advisory har vi tidligere påpeget, at der er rigeligt med penge i VE-projekterne på land til at kompensere kommuner og borgere bedre. Vores analyse viser, at det koster cirka 53 pct. mere at producere strøm fra havvind end at producere strøm fra solceller på land. Det svarer til en besparelse på 159 mio. kr. pr. opstillet GW solceller pr. år. Da vi tidligere har set, at opstillerne er villige til at betale for retten til at opstille havvind, må der også være en betalingsvillighed for at opstille solceller på land. Afregningsprisen på strøm fra havvind og fra solceller er nemlig nogenlunde ens, og der må derfor være et markant større overskud ved opsætning af solceller på land. En naturlig måde at opnå større opbakning fra lokalbefolkningen er derfor at give dem en større del af gevinsten ved VE på land.

Vi foreslår en model, der tilgodeser lokalbefolkningen

I en rapport fra september 2023 foreslår vi i Kraka Advisory en alternativ kompensationsmodel, hvor lokalområdet og lokalbefolkningen kompenseres betydeligt bedre end i dag.⁷ Konkret foreslår vi med modellen, at kommunerne skal modtage en årlig betaling på 32.000 kr. pr. MW solceller. I tilfældet med Faxe, hvor der i fremtiden forventes at blive opstillet 436 MW solceller, betyder det en kompensation på ca. 14 mio. kr. pr. år – alene til

¹ [Hundreder i protest mod grøn strøm: - Det har taget overhånd | TV2 ØST \(tv2east.dk\)](#)

² [Plan & Kulturudvalget - 27-09-2023 | faxekommune.dk](#)

³ [Hundreder i protest mod grøn strøm: - Det har taget overhånd | TV2 ØST \(tv2east.dk\)](#)

⁴ <https://ens.dk/ansvarsomraader/stoette-til-vedvarende-energi/fremme-af-udbygning-med-vindmoeller/ve-bonusordningen>

⁵ Kraka Advisory (2023) Husprisanalyse: Hvad er geneomkostningen ved naboskab til en solcellepark?

⁶ [KEF Alm.del - Bilag 110: Notat - Ordninger til fremme af VE på land.pdf \(ft.dk\)](#)

⁷ Kraka Advisory (2023), 10 GIGA PÅ TAVLEN Vind og sol på land - en reel mulighed for grøn strøm og mere vild natur

kommunen. Og dét er vel at mærke udelukkende kompensation for de nye solceller. Derudover foreslår vi, at naboerne kompenseres med 100 kr. pr. MW pr. år. Det største af de nye projekter er et solcelleanlæg nord for Haslev, der har en kapacitet på ca. 300 MW.⁸ En nabo til det anlæg vil, ifølge vores model, få en kompensation svarende til 30.000 kr. pr. år.

Naturen er også vigtig

Udover at naboer og kommune selvfølgelig skal kompenseres fair, er naturen også i vores optik en interessant, der skal kompenseres. Vores model indeholder derfor en 1:1 kompensation af naturen. Det betyder konkret, at hvis der opstilles 599 hektar solceller, skal der opføres et tilsvarende areal med ny, vild natur i lokalområdet.

Politikerne er enige i, at kompensation skal være bedre

Det er vores helt klare forventning, at den øgede kompensation vil hjælpe på borgernes utilfredshed – og det er vi ikke alene om. Klima-, energi-, og forsyningsminister Lars Agaard har i forbindelse med, at Landdistrikternes Fællesråd præsenterede deres helhedsplan "Green New Deal", udtalt, at regeringen er ved at undersøge, hvordan naboer til VE får bedst del i de økonomiske gevinster.⁹

SF har også foreslået forbedret kompensation

Og faktisk har SF præsenteret deres eget forslag til en kompensationsmodel, der markant øger kompensationen i forhold til de eksisterende regler.¹⁰ SF's model siger konkret, at 6 pct. af de løbende bruttoindtægter skal fordeles til lokalbefolkning og kommune. De har på nuværende tidspunkt ikke specificeret, hvordan fordelingen skal være. Implementeres SF's model på de nye solcelleprojekter i Faxe Kommune, vil det betyde en kompensation til deling mellem kommune og borgere på ca. 10,5 mio. kr. om året, hvis der antages en salgspris på 30 øre pr. kWh, og at der er tale om standardsolceller.¹¹

Kompensationsmodel fra os og SF er markant højere end den nuværende

En markant forskel på Grøn Pulje og de kompensationsmodeller, som henholdsvis vi i Kraka Advisory og SF foreslår, er, at kompensationen i den nuværende model er engangsbetalinger i modsætning til årlige betalinger. På den måde er der med den nuværende ordning ikke et løbende bidrag til at gøre lokalsamfundet og kommunen til et attraktivt sted at bo. Figur 1.a viser nutidsværdien af kompensationen til Faxe Kommune med hver af de tre modeller. Da SF ikke har fordelt pengene mellem kommune og nabo er alle pengene givet til kommunen i figurerne herunder. Figur 1.b viser den årlige kompensation til naboerne med den nuværende model og med vores kompensationsmodel. Begge figurer viser klart, at kompensationerne med den nuværende model er markant lavere, end hvad både vi og SF foreslår.

⁸ [Plan & Kulturudvalget - 09-05-2023 | faxekommune.dk](#)

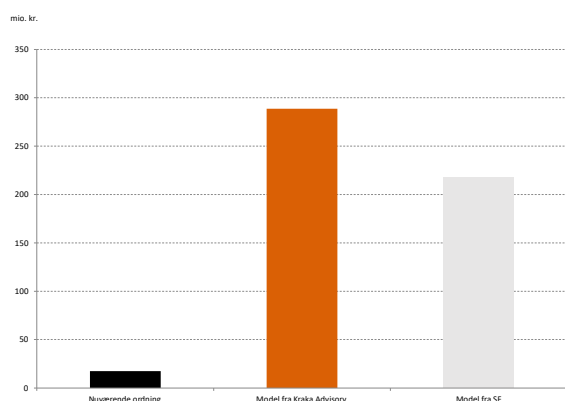
⁹ [Landdistrikter betaler prisen: Nu åbner ministeren for bedre kompensation til naboer til vindmøller og solcelleanlæg | avisendankmark.dk](#)

¹⁰ [SF vil give naboer til vindmøller og solceller større del af overskud \(berlingske.dk\)](#)

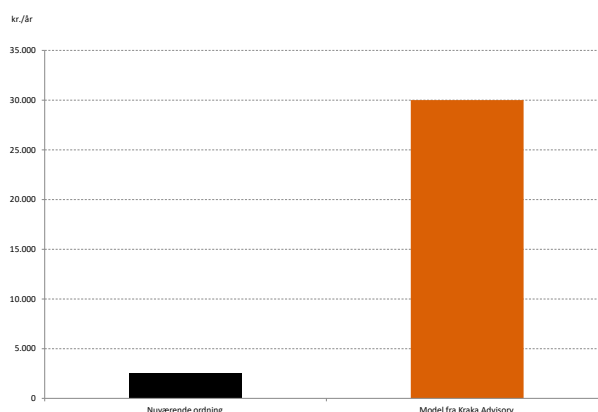
¹¹ Antallet er fuldlasttimer er det gennemsnitlige antal fuldlasttimer, som Energistyrelsen forventer for en standardsolcelle i deres Teknologikatalog, jf. XXXX

Figur 1 Sammenligning af kompensationsmodeller

Figur 1.a Nutidsværdi af kompensation til Faxe Kommune

Figur 1.b Årlig kompensation til nabo af solcelleanlægget nord for Haslev

Anm.: Det antages, at solcelleanlæggene har en levetid på 35 år. Der bruges en diskonteringsrente på 3,5 pct. Der tages ikke højde for kompensationer givet via værditabsordningen. Da SF's model ikke fordeler pengene mellem naboer og kommune er den samlede kompensation lagt til kommunen.

Kilde: Egne beregninger og [bilag 4 projektbeskrivelse_solcelleanlaeg_0.pdf \(faxekommune.dk\)](#), [Hundreder i protest mod grøn strøm: - Det har taget overhånd | TV2 ØST \(tv2east.dk\)](#), [ens.dk/sites/ens.dk/files/Analyser/technology_data_catalogue_for_el_and_dh.pdf](#), <https://www.ft.dk/samling/20222/alm-del/KEF/bilag/110/2659544.pdf>, [VE-bonusordningen | Energistyrelsen \(ens.dk\)](#), [Ny vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger \(fm.dk\)](#).

Grøn omstilling skal være en vindser for alle

Den store utilfredshed i Faxe Kommune er blot et af mange eksempler på, hvordan lokalbefolkningen begynder at modsætte sig den grønne omstilling, fordi det ikke opfattes som attraktivt at deltage i den. Det er uholdbart, hvis Danmark skal nå de nuværende VE-udbygnings- og klimamål. Det er derfor enormt vigtigt at få den grønne omstilling til at være en vindser for alle - også for lokalbefolkningen. Den bedste og mest oplagte måde at gøre det på er ved at give lokalbefolkningen en retfærdig og fair kompensation.